

Bildande av naturreservatet Erik-Hanstjärn i Falu kommun

Beslut

Länsstyrelsen i Dalarnas län beslutar med stöd av 7 kap. 4 § miljöbalken (1998:808) att förklara det område som avgränsats på bifogad karta, bilaga 1, som naturreservat. Reservatets slutliga gränser märks ut i fält.

För att tillgodose syftet med naturreservatet beslutar Länsstyrelsen med stöd av 7 kap. 5, 6 och 30 §§ miljöbalken att nedan angivna föreskrifter ska gälla för naturreservatet (se *Föreskrifter*).

Beslutet riktar sig till var och en, fastighetsägare och innehavare av särskild rätt, vars rättigheter att använda mark- och vattenområden berörs inom reservatsområdet.

Länsstyrelsen fastställer härmed skötselplanen, bilaga 2, med stöd av 3 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. Skötselplanen innehåller även beskrivningar i enlighet med 17 § nyssnämnda förordning för Natura 2000-området Erik-Hanstjärn (SE0620118) och ersätter bevarandeplanen för detta område, fastställd 2016-12-31 av Länsstyrelsen (dnr 511-11796-2016). Naturvårdsförvaltare ska vara Länsstyrelsen i Dalarnas län.

Uppgifter om naturreservatet

Namn	Erik-Hanstjärn
Kommun	Falun
Län	Dalarna
NVR id	2045096
Natura 2000-beteckning	SE0620118
Lägesbeskrivning	Naturreservatet ligger 13 km nordost om Svärdsjö
Huvudsaklig karaktär	Våtmarker och tallskog
Förvaltare	Länsstyrelsen i Dalarnas län
Fastighet	Bengtsheden 18:41. Ägs av Naturvårdsverket.
Lantmäteriärende	W121725
Areal	Total areal: 176 ha Landareal: 172 ha Produktiv skogsmark: 76,5 ha

Syfte med naturreservatet

Syftet med naturreservatet är att bevara biologisk mångfald och värdefulla naturmiljöer. Områdets myrmarker och naturskogar, som delvis är brandpräglade, och andra ingående naturmiljöer samt områdets orörda karaktär med dess ekosystem och biologiska mångfald ska bevaras. Syftet är också att inom ramen för bevarandet av biologisk mångfald och bevarandet av naturmiljöer tillgodose behovet av områden för friluftslivet.

Området ingår i det europeiska nätverket Natura 2000, där ett antal naturtyper pekats ut. Syftet med naturreservatet är även att bidra till att dessa ska bibehålla god bevarandestatus.

Syftet ska tillgodoses genom att

- skogsmark, myr och övriga naturmiljöer med dess flora och fauna utvecklas fritt
- de delar av skogsmarken som är präglade av brand brinner i lämpliga intervall.

Skäl för beslut

Erik-Hanstjärn består av äldre brandpräglade, talldominerade barrblandskogar med lövträd samt stora sammanhängande våtmarker. Tallskogarna ger ett ljust intryck med träd i olika generationer, där skogsbrandens betydelse för skogens karaktär med all tydlighet framgår. Delar av skogen ligger i fuktigare områden i anslutning till våtmarker, där finns mycket död ved och hotade och ovanliga arter. Våtmarkerna är endast i liten utsträckning påverkade av människan och bidrar till intrycket av orördhet i området.

Erik-Hanstjärn är ett utpekad Natura 2000-område. De dominerande naturtyperna är *Öppna mossar och kärr (7140)*, *Västlig taiga (9010)* samt *Skogbevuxen myr (91D0)*.

För att områdets naturvärden ska bevaras måste det undantas från skogsbruk. Området är också i behov av skötsel genom naturvårdsbränning för att det ska kunna behålla och utveckla skogens brandpräglade kvalitéer, vilka utgör själva kärnan i områdets naturvärden.

Föreskrifter

För att säkerställa syftet med naturreservatet förordnar Länsstyrelsen att nedan angivna föreskrifter ska gälla. Föreskrifterna gäller utöver vad som gäller enligt lag eller annan författning.

A. Föreskrifter enligt 7 kap. 5 § miljöbalken om inskränkningar i markägaren och annan sakägares rätt att förfoga över fastighet inom naturreservatet

Utöver föreskrifter och förbud i andra lagar och författningar är det förbjudet att:

1. anordna upplag, gräva, schakta, dika, dämna eller på något sätt skada mark eller vatten,
2. avverka skog och utföra skogsvårdande åtgärd samt att upparbeta och ta bort dött träd eller vindfälle, med följande undantag:
 - befintliga sikt- och skjutgator får underhållsröjas,

- i samband med skogsbruksåtgärder på fastigheten Svärdsjö Kyrkby 2:1<8 får grenar och sly röjas längs den på beslutskartan markerade basvägen. Träd som hindrar framfart får fällas efter medgivande från Länsstyrelsen,
- 3. gödsla, återföra aska i gödningssyfte eller använda bekämpningsmedel,
- 4. anlägga mark- eller luftledning, uppföra ny byggnad, mast eller annan anläggning, med följande undantag:
 - enklare konstruktion av naturmaterial får uppföras vid jaktpass,
- 5. plantera in, så eller sätta ut växter, djur, eller andra organismer,
- 6. framföra motordrivet fordon i terrängen på barmark, med följande undantag:
 - uttransport av fälld älg, björn, hjort eller vildsvin är tillåtet med fordon som inte ger upphov till mark- eller vegetationsskador,
 - för tjänstemän i sjukvårds-, polis- eller räddningsärende. Insatsen ska omgående anmälas till Länsstyrelsen,
 - i samband med skogsbruksåtgärder på fastigheten Svärdsjö Kyrkby 2:1<8 får terrängmotorfordon framföras längs den på beslutskartan markerade basvägen,
- 7. upplåta korttidsjakt inom naturreservatet.

Vidare är följande förbjudet utan Länsstyrelsens tillstånd:

- 8. sprida kalk.

B. Föreskrifter enligt 7 kap. 6 § miljöbalken om markägare och annan sakägares skyldighet att tåla visst intrång

För att tillgodose syftet med naturreservatet förpliktas markägare och innehavare av särskild rätt att tåla att följande anordningar och åtgärder vidtas inom naturreservatet:

1. utmärkning av naturreservatet samt uppsättning av informationstavlor,
2. skötsel och restaurering genom naturvårdsbränning inom område som framgår av beslutskartan,
3. ringbarkning eller röjning av gran inom område som framgår av beslutskartan,
4. undersökningar för uppföljning av skötselplanen och naturreservatets syfte.

C. Ordningsföreskrifter med stöd av 7 kap. 30 § miljöbalken

C-föreskrifterna gäller även markägare och innehavare av särskild rätt då de inte nyttjar sin rätt att bruka marken.

Utöver föreskrifter och förbud i andra lagar och författningar är det förbjudet att:

1. skada växande eller döda – stående eller omkullfallna – träd, stubbar och buskar, med följande undantag:
 - mindre, löst liggande grenar och kvistar får samlas in i syfte att göra upp eld,
2. framföra motordrivet fordon i terrängen på barmark.

Slutligen är det förbjudet att utan Länsstyrelsens tillstånd:

3. gräva upp växter, plocka mossor, lavar och vedlevande svampar eller samla in djur (t.ex. insekter).

Föreskrifterna enligt 7 kap. 30 § ska gälla omedelbart även om de överklagas. De träder i kraft vid datum som framgår i länets författningssamling, ett dokument som trycks i anslutning till det att beslutet är fattat.

Generella undantag från föreskrifter

Ovanstående föreskrifter under A och C utgör inte hinder för förvaltaren, eller den som förvaltaren utser, att utföra de insatser som behövs för naturreservatets vård och skötsel, och som framgår av föreskrifterna under B. Föreskrifterna ska inte heller utgöra hinder för uppföljning av bevarandemål och åtgärder, eller vid tillsyn.

Föreskrifterna ska inte utgöra hinder för normalt underhåll av den väg som korsar reservatet i nordväst. Med normalt underhåll avses sådana åtgärder som syftar till att upprätthålla vägen i dagens utformning, utbredning och funktion.

Förtydliganden av föreskrifter

I föreskrift A6 regleras terrängkörning. Angående undantaget från föreskriften som handlar om uttransport av vilt ska begreppet ”skador” inte tolkas lika strikt som ”märken”. Terrängkörning får aldrig medföra att hydrologiska förhållanden eller vattenkvalitet förändras.

I föreskrift A7 förbjuds korttidsjakt. Med korttidsjakt avses dagkort och andra avtal kortare än ett år. Jaktgäster accepteras endast om de medföljer nyttjanderättsinnehavare – dvs. de ska bedriva jakt tillsammans.

I föreskrift C3 förbjuds att utan Länsstyrelsens tillstånd gräva upp växter, plocka mossor, lavar och vedlevande svampar, samt att samla in djur. Matsvamp och bär får plockas i naturreservatet.

Dispens

Länsstyrelsen får enligt 7 kap. 7 § miljöbalken lämna dispens från meddelade föreskrifter om det finns särskilda skäl.

Beskrivning av området

Naturvärden

Sydost om Ågsjön, en dryg mil öster om Svärdsjö i Falu kommun, ligger Erik-Hanstjärn. Här breder ett böljande barrskogslandskap ut sig med en mosaik av våtmarker, skogar och vattendrag om vartannat.

Norra halvan av naturreservatet består mestadels av våtmarker och där hittar man också tjärnen som har givit naturreservatet sitt namn. Söder om tjärnen ligger ett större sammanhängande skogsområde med talldominerade skogar på små blockrika moränåsar med våta svackor emellan. Södra delen av reservatet består i huvudsak av öppna våtmarker och sydgränsen går längs en liten ringlande bäck.

Det nordvästra hörnet av reservatet utgörs av den kulliga, skogbeksädd Ollesudden; denna är avskuren från huvuddelen av reservatet av tomtmark och ett mindre hygge.

Naturreservatet Erik-Hanstjärn omfattar hela Natura 2000-området Erik-Hanstjärn, samt ytterligare våtmarker och skogar i norra och nordöstra delen.

Planeringsbakgrund

Erik-Hanstjärn är utpekad som särskilt bevarandeområde i det internationella Natura 2000-nätverket enligt 7 kap. 27 § miljöbalken. Syftet med Natura 2000-området SE0620118 Erik-Hanstjärn är att upprätthålla en gynnsam bevarandestatus för naturtyperna *Västlig taiga (9010)*, *Öppna mossar och kärr (7140)*, *Skogbevuxen myr (91D0)*, *Lövsumpskog (9080)*, och *Myrsjöar (3160)*.

I närheten ligger naturreservaten Hornbobrändan, Långön, Väsjön, Ramsellskogen och Mossgräsberget.

Ett permanent skydd av Erik-Hanstjärn medför ett bidrag till uppfyllande av miljömålen *Levande skogar*, *Myllrande våtmarker* samt *Ett rikt växt- och djurliv*.

Området ingår i tallvärdetrakten Ramsell-Hornbo. I den kommunala översiktsplanen (Översiktsplan Falun-Borlänge antagen av kommunfullmäktige i Falun 2014-06-12 och i Borlänge 2014-06-17) är Erik-Hanstjärn utpekad som befintligt Natura 2000-område samt som blivande naturreservat. Det omfattas ej av någon detaljplan eller några områdesbestämmelser.

Det finns inga kända kulturlämningar inom området. Den pågående markanvändningen är skogsbruk.

Ärendets handläggning

Områdets naturvärden har varit kända länge. I Länsstyrelsens rapport 1990:2 *Våtmarker i Kopparbergs län* bedöms området hysa höga naturvärden genom den mosaik som finns av olika typer av våtmarker med låg grad av mänsklig påverkan. De talrika småtjärnarna där många fågelarter trivs pekas också ut som skyddsvärda element.

2005 utpekades området som Natura 2000-område. I samband med att strategin för formellt skydd av skog i Dalarna togs fram 2006 bestämdes att oskyddade Natura 2000-områden på Bergvik Skogs mark skulle få naturreservatsskydd. Erik-Hanstjärn fördes fram 2010 som förslag till det stora markbytesprojektet ESAB, där Sveaskog släppte bytesmark till stora bolag som i sin tur släppte naturreservatsmark till staten. Sommaren år 2014 gick bytesaffären mellan staten och Bergvik Skog AB igenom, Erik-Hanstjärn var då ett av de områden som bytte ägare och tillföll Naturvårdsverket i syfte att bli naturreservat.

Förslag till beslut och skötselplan skickades ut till sakägare, myndigheter och intressenter i december 2018. Yttranden inkom från Dalarnas Ornitologiska Förening och Falu kommun.

Dalarnas Ornitologiska Förening var positiva till förslaget att bilda naturreservat, men framförde i sitt yttrande att de ansåg att fågeljakt, fällfångst, snöskoterkörning samt användandet av drönare borde förbjudas inom reservatet. Vidare inkom de med synpunkten att tävlingar och andra större evenemang inom reservatet bör vara tillståndspliktiga.

Falu kommun tillstyrkte förslaget till bildandet av reservatet utan vidare kommentarer. Bengtshedens Viltvårdsområdesförening, Bergvik Skog AB, Lumshedens Fiskevårdsområdesförening, Naturvårdsverket, SGU, Skogsstyrelsen, Ågsjöns Samfällighetsförening samt Svärdsjö-Ågsjöns fiskevårdsområdesförening avstod från att yttra sig.

Motivering

Ett mark- eller vattenområde får av Länsstyrelsen eller kommunen förklaras som naturreservat i syfte att bevara biologisk mångfald, vårda och bevara värdefulla naturmiljöer eller tillgodose behov av områden för friluftslivet. Ett område som behövs för att skydda, återställa, eller nyskapa värdefulla naturmiljöer eller livsmiljöer för skyddsvärda arter får också förklaras som naturreservat, se 7 kap. 4 § miljöbalken.

Länsstyrelsens bedömning

Det föreslagna området har mycket höga naturvärden. Det finns stora arealer orörda myrar samt tallskogar med en ansenlig ålder, som endast delvis är påverkade av modernt skogsbruk. Områdets naturvärden är sådana att de kräver ett omfattande och långsiktigt skydd för att bevaras och utvecklas. Detta skyddsbehov tillgodoses bäst genom bildande av naturreservat. Beslutet följer de riktlinjer som gäller för Länsstyrelsens prioritering av områdesskydd.

För att skydda och sköta områdets natur- och friluftsvärden fattar Länsstyrelsen beslut om föreskrifter och fastställer en skötselplan. Föreskrifterna behövs för att naturreservatet ska uppnå sitt syfte att bevara områdets naturvärden för framtiden. För de gällande föreskrifterna finns ett antal undantag som främst syftar till att tillgodose allmänna intressen som sjukvårdstransporter, jakt och friluftsliv. Länsstyrelsen bedömer att dessa undantag inte kommer påverka områdets naturvärden i en sådan omfattning att syftet med naturreservatet åsidosätts.

Då området ingår i en av Länsstyrelsens bränningstrakter, där det har utpekats som ett bränningsobjekt med hög prioritet, samt att en bedömning har gjorts att naturvärdena i stora delar av de skogar som finns inom reservatet skulle gynnas av att bränningar genomfördes är det angeläget att föreskrifterna och skötselplanen gör denna skötselåtgärd möjlig. I de nordvästra delarna av reservatet bedöms naturvårdsbränningar olämpliga att utföra av hänsyn till närliggande tomtmarker, här föreslås istället att ringbarkning av inväxande gran görs för att gynna äldre tallar som annars riskerar att konkurreras ut.

Förbudet mot korttidsjakt motiverar Länsstyrelsen med att jaktutövarna ska ha en god kunskap om områdets naturvärden, skyddsbehov och vilka föreskrifter som gäller. Jakt är en aktivitet som medför vissa särskilda risker för att naturvärden i området skadas där den utförs, exempelvis genom störningar av andra djurarter än de som jagas. Dessa risker minimeras när jägare har god lokalkännedom.

Angående Dalarnas Ornitologiska förslag om att förbjuda fågeljakt, fällfångst, snöskoterkörning samt flygandet av drönare gör Länsstyrelsen bedömningen att ingen av dessa aktiviteter i dagsläget utgör ett påtagligt hot mot de naturvärden som utpekats inom området. Länsstyrelsen bedömer även att det inte finns ett behov av föreskrifter om tillståndsplikt för evenemang. Om behovet skulle uppstå i framtiden har Länsstyrelsen möjligheten att fatta beslut om ytterligare ordningsföreskrifter för reservatet.

Genom bildandet av naturreservatet gör Länsstyrelsen bedömningen att ett antal ekosystemtjänster påverkas. Skyddandet av Erik-Hanstjärn från skogsbruk och andra åtgärder ökar exempelvis möjligheterna för området att producera livsmedel som bär, svamp och vilt; att utgöra ett mål för friluftsliv och turism; samt att reglera vattenflöden och rena vatten. Naturreservatets bildande har också negativa följder för några ekosystemtjänster, t.ex. möjligheten för området att leverera virke och andra råmaterial.

Länsstyrelsen bedömer att inskränkningarna i enskilds rätt att använda mark eller vatten inte går längre än vad som krävs för att syftet med skyddet ska tillgodoses.

Beslutet är förenligt med hushållningsbestämmelserna för mark och vattenområden enligt 3 kap. miljöbalken samt den kommunala översiktsplanen.

Länsstyrelsen bedömer att de inskränkningar som sker i allmänhetens rätt att färdas och vistas i området är av sådan ringa omfattning att någon konsekvensutredning enligt förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning inte behövs.

Av ovan redovisade skäl anser Länsstyrelsen att Erik-Hanstjärn ska avsättas som naturreservat.

Upplysningar

Vissa verksamheter och åtgärder omfattas av dispens eller tillståndskrav med stöd av föreskrifter som fattas i detta beslut enligt 7 kap. 5, 6 eller 30 §§ miljöbalken.

Länsstyrelsen vill påminna om att vissa verksamheter och åtgärder m.m. utöver aktuella föreskrifter *även* kan omfattas av andra bestämmelser i miljöbalken eller i annan lagstiftning.

Bestämmelserna i skogsvårdslagen och Skogsstyrelsens föreskrifter om bekämpning av skadeinsekter och tillvaratagande av skadad skog gäller ej inom naturreservatet. Det innebär t.ex. att eventuella vindfällen och stormskadad skog ska lämnas orörda.

Uppkommer insektsskador på skog i anslutning till naturreservatet som en följd av att åtgärder för insektsbekämpning inte vidtagits inom naturreservatet ska frågan om ersättning bedömas enligt skadeståndsrättsliga regler.

Vid exempelvis spontant uppkommen skogsbrand har markägaren ansvar för bevakning i den utsträckning som har beslutats av räddningsledaren efter avslutad räddningsinsats. Se 3 kap. 9 § i lagen om skydd mot olyckor (2003:778).

Erik-Hanstjärn är även ett Natura 2000-område. I Natura 2000-områden krävs det tillstånd enligt 7 kap. 28a § miljöbalken för åtgärder som kan skada områdets naturvärden på ett betydande sätt. Det gäller även för åtgärder som utförs utanför Natura 2000-området om de kan skada naturvärden inom Natura 2000-området.

Kungörelse

Föreskrifterna enligt 7 kap. 30 § miljöbalken ska kungöras i länets författningssamling. Beslutet delges sakägarna enligt sändlista med delgivningskvitto.

Överklagan

Beslutet kan överklagas till Regeringen, Miljö- och energidepartementet, se bilaga 3.

Detta beslut har fattats av landshövding Ylva Thörn. I den slutliga handläggningen deltog även jurist Sarah Bauer, antikvarie Martin Gollwitzer, planhandläggare Eva Stigeberg, enhetschef Jemt Anna Eriksson och naturvårdshandläggare Carl Lehto, den sistnämnda föredragande.

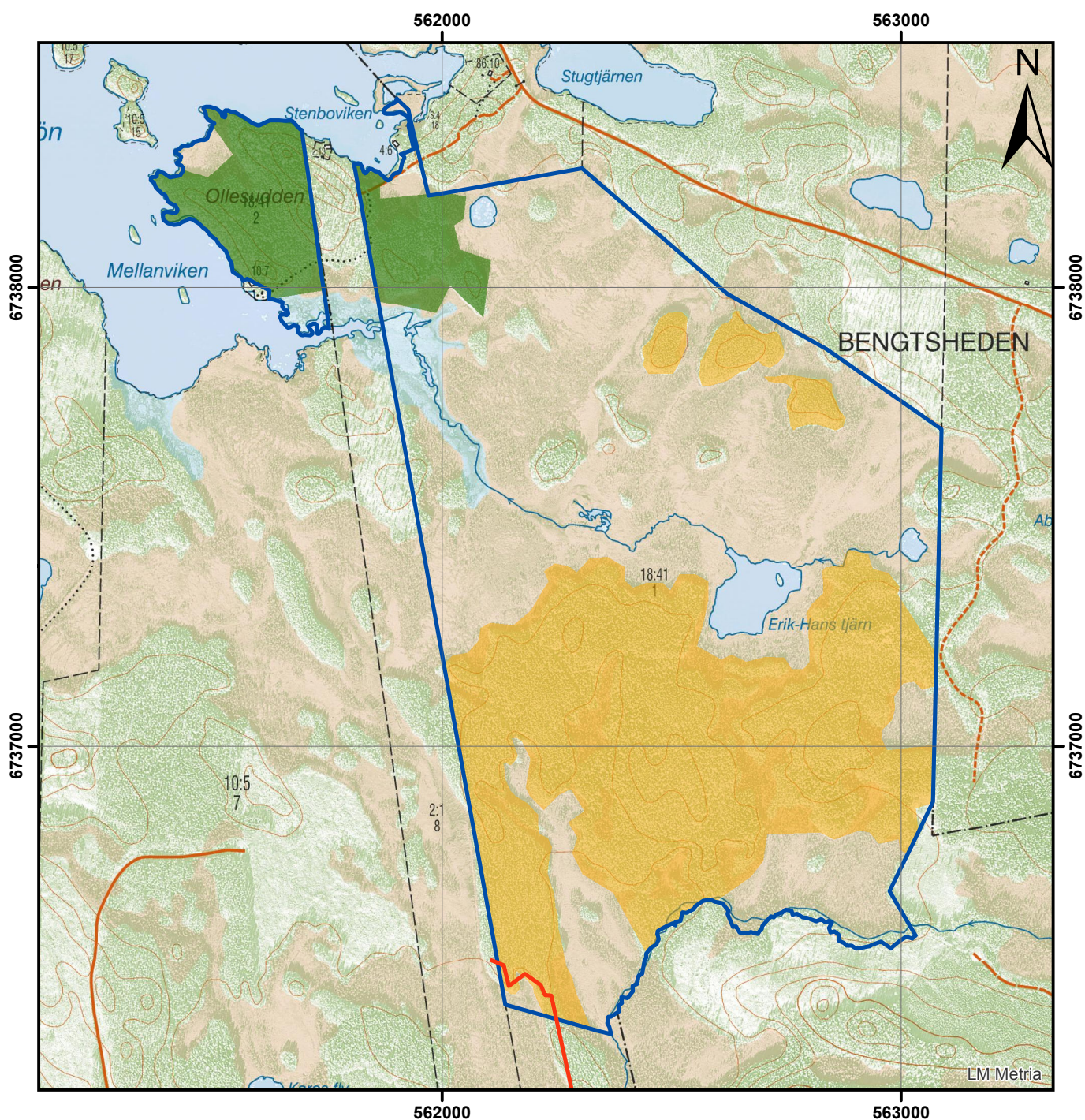
Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrifter.

Bilagor

Bilaga 1	Beslutskarta
Bilaga 2	Skötselplan
Bilaga 3	Överklagningsinformation

Beslutskarta naturreservatet Erik-Hanstjärn

Översiktskarta

Skala 1:13 000

Teckenförklaring

- Basväg avsedd i föreskrift A2, A6
- Reservatsgräns
- Område där gran får ringbarkas och röjas
- Område där naturvårdsbränningar får utföras
- Utsträckning av beslutskarta

Skötsel- och bevarandeplan för naturreservatet och Natura 2000-området Erik-Hanstjärn

Denna skötsel- och bevarandeplan ersätter bevarandeplanen för Natura 2000-området Erik-Hanstjärn, fastställd 2016-12-31 (dnr 511-11796-2016), och som upprättats av Länsstyrelsen enligt 17 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m.

Beskrivningsdel

Administrativa data

Namn	Erik-Hanstjärn
NVR id	2045096
Natura 2000-beteckning	SE0620118
Län	Dalarna
Kommun	Falun

Markslag: (uppdelning enl.

Naturvårdsverkets rapport nr 5391)

Tallskog	44,6 ha
Granskog	0,9 ha
Barrblandskog	18 ha
Lövblandad barrskog	3 ha
Triviallövskog	0,4 ha
Barrsumpskog	8,5 ha
Impediment	11,2 ha
Våtmark	82 ha
Vatten	4 ha
Övrig öppen mark	2,2 ha
Ungskog	1 ha
Totalt	175,8 ha

Rättigheter	Bysamfällt fiske i Erik-Hanstjärn och andra vattendrag. Outredda servitut för skogskörslor. Jakträttigheter upplåtna till Bergvik Skog Väst AB.
--------------------	---

Bebyggelser och anläggningar	-
-------------------------------------	---

Förvaltare	Länsstyrelsen i Dalarnas län
-------------------	------------------------------

Beskrivning av området

Geovetenskap

Berggrunden består av sura vulkaniska bergarter som ryolit och dacit med en beräknad ålder av 1,91–1,88 miljarder år. Jordarterna består i huvudsak av torv i våtmarkerna och morän i övriga delar av området, förutom i sydvästra delen av området där det finns ett stråk av isälvs sediment i nord-sydlig riktning. Isälvsavlagringarna har gett upphov till en slät lättpromenerad mark, medan moränen har givit en mer blockrik karaktär åt skogen.

Biologi

Vegetation och flora

Längst upp i nordvästra delen av reservatet, angränsande mot Ågsjön, ligger Ollesudden som är en barrblandskog med övervikt av tall. Sydost om Ollesudden breder våtmarkerna ut sig. Våtmarkerna är främst öppna rismossar, delvis av hjortrontyp. Erik-Hanstjärn ligger i hjärtat av reservatet, och ett blött, översvämningspåverkat kärrdråg löper norrut från tjärnen till Ågsjön. Det finns även en mindre tjärn strax öster om Erik-Hanstjärn.

Söder om de stora våtmarkerna finns en brandpräglad tallskog. Det finns tydliga spår från tidigare skogsbränder; en del torrakor har flera övervallade brandljud från historiska bränder. Marken domineras av olika ris, mestadels blåbär och lingon. Bottenskiktet utgörs främst av väggmossa och renlav. Området är småkuperat, i sänkorna är skogen antingen grandominerad eller så växer gles sumptallskog av skvattramtyp i de fuktiga stråken. Vid den östra gränsen finns ett parti med fuktig björkskog kring en liten bäck som rinner ner till våtmarkerna vid Erik-Hanstjärn. På höjderna är skogen talldominerad och marken är på de flesta ställen blockrik. Södra änden av reservatet utgörs av öppna våtmarker och fuktig tall- och granskog.

Skogstillstånd

Skogen i naturreservatet är varierad. Träden är olikåldriga och det finns död ved i olika nedbrytningsstadier. Bitvis är tallskogen ganska tät med relativt stora mängder död ved medan den på andra ställen är mer gles, ljus och varm. Skogen domineras av tallar i åldern 90–150 år med inslag av äldre träd från tidigare generationer. Det finns gott om torrakor och äldre lågor, trots att området har påverkats av dimensionshuggningar. Den gamla döda veden bär oftast spår från tidigare skogsbränder. Där tallskogen är tätare har den börjat självgallra, och tallar i ca 130-års-åldern dör. På en del ställen har gran börjat växa in i tallskogen.

I en del av de låglänta flacka partierna, samt i närheten av bäcken i söder, är skogen grandominerad. Kring den lilla bäcken som går in i reservatet österifrån finns en gles sumpskog av gran och björk. I andra fuktiga delar finns tallsumpskog.

Längst i väster finns ett parti tallskog som skiljer sig markant från övriga delar. Skogen växer på isälvs sediment och omges av öppna våtmarker; marken är flack och strövvänlig. Tallarna är gamla, upp mot 200 år, men skogen ger ett betydligt mer städat intryck än övriga delar av reservatet och den döda veden består främst av vindfällen.

I den våtmarksrika änden i nordöstra delen av reservatet ingår tre myrholmar som har blivit avverkade i mer modern tid, här består skogen av ca 50-åriga tallar.

Fauna

Utöver fågelinventeringar är faunan inte vidare undersökt inom området. Falu fågelklubb har följt smålomsbeståndet i området.

Värdefulla arter

Svampar

<i>Phellinus ferrugineofuscus</i>	ullticka	NT	S
-----------------------------------	----------	----	---

Lavar

<i>Alectoria sarmentosa</i>	garnlav	NT	S
<i>Cladonia parasitica</i>	dvärgbägarlav	NT	S
<i>Carbonicola anthracophila</i>	kolflarnlav	NT	S
<i>Carbonicola myrmecina</i>	mörk kolflarnlav	NT	S
<i>Letharia vulpina</i>	varglav	NT	S §
<i>Hertelidea botryosa</i>	vedskivlav	NT	S
<i>Microcalicium ahlneri</i>	kortskaftad ärgspik	NT	S

Fåglar

<i>Saxicola rubetra</i>	buskskvätta	NT
<i>Regulus regulus</i>	kungsfågel	VU
<i>Dryocopus martius</i>	spillkråka	NT
<i>Gavia stellata</i>	smålom	NT
<i>Numenius arquata</i>	storspov	NT
<i>Dryocopus martius</i>	spillkråka	NT

Teckenförklaring

S = signalart enligt Skogsstyrelsen
§ = Arten är fridlyst

Hotkategori i Sverige enligt rödlistan

CR = Akut hotad
EN = Starkt hotad
VU = Sårbar
NT = Nära hotad
DD = Kunskapsbrist

Kulturhistoria

Erik-Hanstjärn är nära Ågs bruk, som ligger på andra sidan av Ågsjön. Ågs bruk anlades år 1828 av Kopparbergs bergslag som hjälphytta till Svartnäs bruk. Malmen kom från Vintjärn, Skinnaräng i Vika och Sjögruvan i Svärdsjö. I Åg smältes malmen och gjöts till tackjärn. Tackjärnet fraktades sedan vidare till Korså bruk där det omvandlades till smidbart järn. Anläggningen drevs i 99 år, och var den största tackjärnsproducenten i Stora Kopparbergs Bergslags ägo innan Domnarvets Jernverk togs i drift 1878. År 1927 lades masugnsdriften i Ågs bruk ner.

Jakt, fiske och övrigt friluftsliv

Bengtshedens viltvårdsområdesförening bevakar vilt- och jaktintressena i området. Jakträttigheterna är upplåtna till Bergvik Skog Väst AB.

Erik-Hanstjärn ingår i huvudsak i Svärdsjö-Ågsjöns fiskevårdsområde men södra delen ingår i Lumshedens fiskevårdsområde. Svärdsjön-Ågsjöns fiskevårdsområdesförening förvaltar fisket i Ågsjön och i Erik-Hanstjärn. I Ågsjön finns abborre och gädda, samt sparsamt av öring och sik. Svärdsjön-Ågsjöns fiskevårdsområdesförening har en informationsskylt vid vägen om Erik-Hanstjärn.

Det finns inte många stigar i området, och förutom jägare, fiskare och bärplockare är det sparsamt med besökare i området.

Infrastruktur

Vägen som går strax norr och öster om Erik-Hanstjärn, och från vilken man når reservatet, heter Österbyn ga:1 och förvaltas av Ågsjöns samfällighetsförening. Från vägen finns en avtagsväg som går rakt in i norra delen av reservatet. Vägen har främst använts av de stugägare som har stugorna vid sjön, men också av ägaren till grannfastigheten till naturreservatet för uttransport av virke. Vägen är bommad.

Från vägen finns även en övergiven skogsväg som går i sydlig riktning parallellt med områdets östra gräns. Denna är inte särskilt enkel att gå efter då det växer meterhög tät älgbetad sly på den. Vägen är bommad och används inte längre som väg.

I sydost finns en skogsväg förvaltat av Bergvik Skog som är i farbart skick och som når nästan ända fram till reservatsgränsen.

Natura 2000

Allmänt

Erik-Hanstjärn ingår i det europeiska nätverket av skyddad natur som kallas Natura 2000. Natura 2000 är ett ekologiskt nätverk av värdefulla naturområden inom EU. Utpekande av Natura 2000-områden bygger på krav som finns i EU:s fågeldirektiv och art- och habitatdirektiv. Syftet är att hejda utrotning av vilda djur och växter och att hindra att deras livsmiljöer förstörs. Alla medlemsländer ska peka ut områden dels för fåglar som anges i EU:s fågeldirektiv, dels för naturtyper och arter som anges i art- och habitatdirektivet. Genom att peka ut Natura 2000-områden åtar sig länderna att långsiktigt bevara de utpekade värdena i områdena. För varje Natura 2000-område ska Länsstyrelsen ta fram en beskrivning. Detta ska göras i särskilda bevarandeplaner eller i skötselplanen om området även är naturreservat.

Tillståndsplikt och samråd

Föreskrifterna för naturreservatsbeslutet gäller parallellt med den tillståndsplikt som gäller inom Natura 2000. Tillstånd krävs för verksamheter eller åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i ett Natura 2000-område. Det kan även gälla åtgärder utanför Natura 2000-området om de kan påverka miljön inom området. Detta regleras i miljöbalken (7 kap. 27–29 §§). Då det kan vara svårt att avgöra vilka åtgärder som kan påverka naturvärdena bör man samråda med Länsstyrelsen innan åtgärder i eller intill

ett Natura 2000-område påbörjas. Vid skogsbruksåtgärder är Skogsstyrelsen tillsynsmyndighet.

Uttekade Natura 2000-naturtyper

Tabellen nedan redovisar ingående naturtyper enligt EU:s art- och habitatdirektiv, arealer som är godkända av EU-kommissionen, framtida målarealer samt bedömning om naturtyperna uppvisar ett gynnsamt tillstånd idag. Karta över naturtypernas utbredning finns i bilaga 2 till denna plan.

Uttekade naturtyper	Areal (ha)*	Målareal (ha)	Bevarandetillstånd
Taiga (9010)**	47	47	Gynnsamt
Öppna mossar och kärr (7140)	63,8	63,8	Gynnsamt
Skogbevuxen myr (91D0)	31,7	31,7	Gynnsamt
Lövsumpskog (9080)	0,64	0,64	Gynnsamt
Myrsjöar (3160)	3,1	3,1	Gynnsamt

* Arealen är beslutad men ännu ej fastställd i regeringsbeslut.

** Prioriterad naturtyp enligt art- och habitatdirektivet.

Uttekade Natura 2000-arter

Inga Natura 2000-arter har pekats ut i området.

Bevarandesyftet med Natura 2000-området

Syftet med Natura 2000-området Erik-Hanstjärn är att bevara ett gynnsamt tillstånd för de naturtyper som utgjort grund för utpekandet av området.

Prioriterade bevarandevärden

I Natura 2000-området Erik-Hanstjärn är de prioriterade bevarandevärdena områdets brandpräglade naturskogar, dess våtmarker och andra ingående naturmiljöer samt områdets orörda karaktär.

Motivering

Områdets främsta värden är knutna till förekomsten av naturtyper med låg grad av mänsklig påverkan. Den mänskliga påverkan har huvudsakligen utgjorts av äldre tiders skogsbruk.

Prioriterade åtgärder

Syftet ska uppnås genom att skogsmark, myr och övriga naturmiljöer med dess flora och fauna utvecklas fritt. Majoriteten av skogsmarken är präglad av brand och bör brännas i lämpliga intervall.

Hotbild mot utpekade värden inom Natura 2000-området

Länsstyrelsens bedömningar av hotbilder är baserade på Naturvårdsverkets generella vägledningar för arter och naturtyper inom nätverket Natura 2000. Där listas exempel på sådant som kan inverka negativt på respektive naturtyp inom Natura 2000-området.

Skogliga naturtyper

Det största hotet mot de skogliga naturtyperna är åtgärder som skadar de strukturer som definierar naturtypen och som är typiska för naturskog. Exempel på strukturer är död ved, gamla träd och förekomst av lövträd. Även åtgärder som påverkar markförhållanden och hydrologi kan utgöra ett hot, liksom åtgärder som fragmenterar området eller skapar barriärer. Avsaknad av naturlig branddynamik utgör ett hot mot de tall- och lövdominerade undergrupperna av *Västlig taiga*. Minskad mängd nybränd ved och mark är ett hot för många brandberoende arter. Brist på bränder kan också ge en tillväxt av humuslagret med efterföljande vegetationsförändringar. Graninvandring kan vara ett hot mot flerskiktade tallskogar och lövskogar som tidigare uppkommit efter brand. Alltför hårt bete kan utgöra ett hot mot löv- och tallföryngringen i området.

Myrmarker

Spridning av till exempel kalk, aska och gödningsämnen i eller i anslutning till habitatet ger drastiska förändringar på vegetationens artsammansättning. Hårt frekventerade vandringsleder som går över våtmarker kan göra skada på känsliga delar av naturtypen om lederna breder ut sig över våta partier. Terrängkörning påverkar myrmarkerna negativt då dessa i allmänhet är mer känsliga för slitage än de torrare markerna. Spårbildning i våtmarker kan dessutom fungera som diken och ha en avvattnande effekt. Generella hot mot naturtypen är dämning, torvbrytning, dikning, skogsbruk på myrholmar eller i anslutning till myrmarkerna, byggande av skogsbilvägar och exploatering för samhällsbyggnad.

I och med att området är på väg att skyddas som naturreservat förhindras de åtgärder som annars utgör det största hotet mot de ingående naturtyperna och arterna såsom modernt skogsbruk eller exploatering av marken.

Plandel

Syfte med naturreservatet

Syftet med naturreservatet är att bevara biologisk mångfald och värdefulla naturmiljöer. Områdets myrmarker och naturskogar, som delvis är brandpräglade, och andra ingående naturmiljöer samt områdets orörda karaktär med dess ekosystem och biologiska mångfald ska bevaras. Syftet är också att inom ramen för bevarandet av biologisk mångfald och bevarandet av naturmiljöer tillgodose behovet av områden för friluftslivet.

Området ingår i det europeiska nätverket Natura 2000, där ett antal naturtyper pekats ut. Syftet med naturreservatet är även att bidra till att dessa ska bibehålla god bevarandestatus.

Syftet ska tillgodoses genom att

- skogsmark, myr och övriga naturmiljöer med dess flora och fauna utvecklas fritt
- de delar av skogsmarken som är präglade av brand brinner i lämpliga intervall.

Prioritering mellan bevarandevärden

Naturreservatet är främst avsatt för att säkerställa och utveckla de biologiska värdena, varför nya stigar och andra anordningar för friluftslivet endast får lokaliseras på ett sätt så att biologiska värden ej äventyras.

Skötselområden med bevarandemål och åtgärder

Bevarandemålen har utformats i enlighet med de nationella riktlinjer som gäller för formulering av bevarandemål för skyddad natur. Reservatet är indelat i tre skötselområden (se bilaga 1):

1. Brandpräglade barrskogar
2. Våtmarker, sjöar och skogar med huvudsakligen fri utveckling
3. Friluftsliv och anläggningar

Skötselområde 1a och 1b: Brandpräglade barrskogar

Beskrivning

Spår från tidigare skogsbränder finns spridda i hela reservatet. Den största delen av skogen är talldominerad och bär tydliga spår av brand i form av torrakor och stubbar med kolad ved samt brandljud i levande träd. Även i fuktiga partier finns spår av äldre tiders bränder, om än i mindre omfattning. Stora delar av tallskogen är i behov av bränning då granen är på väg att växa in och förändra skogens karaktär.

Huvuddelen av skötselområdet utgörs av delområde 1a som är ett större, kontinuerligt område av äldre skog. Skötselområdet utgörs också av några områden som består av tallskog som är lämpliga för restaurering genom naturvårdsbränning. Dessa områden utgörs av tre myrholmar med likartade yngre tallskogar samt en gammal, men skött, tallskog och är markerade som skötselområde 1b i skötselkartan.

Bevarandemål

Områdets struktur och sammansättning är tydligt påverkat av brand och branden har en roll i områdets utveckling. Områdets gammeltallar gynnas vid brand och får möjlighet att fortleva och bli mycket gamla. I perioder efter brand är området öppet och präglad av betydande mängder död ved och typiska arter som etablerar sig efter branden. I senare stadier är området mer slutet.

Skötselåtgärder

Restaureringar, nyskapande

Det äldre tallbeståndet i sydvästra delen av reservatet ska skötas med naturvårdsbränning med en inriktning som strävar efter att åstadkomma en åldersskiktning i tallbeståndet, skapa brandljud i klenare tallar samt i stort sett låta de gamla tallarna överleva branden.

På myrholmarna i nordöstra delen av reservatet ska fokus vara på att skapa brandljud i tallarna, öka mängden död ved, samt att på sikt åstadkomma en skiktning i beståndet.

Löpande skötsel

Återkommande bränningar med lämpliga intervall, ungefär vart 40 år.

Skötselområde 2: Våtmarker, sjöar och skog med huvudsakligen fri utveckling

Beskrivning

Ollesudden och skogen norr om våtmarkerna vid Ågsjöns strand är talldominerad med inslag av gran och björk. I fuktigare partier har området mer karaktär av tallsumpskog. Mängden död ved är mindre än i övriga delar av naturreservatet. Det finns flera tomter med fritidshus längs Ågsjöns strand, och naturreservatet går ut till Ågsjön mellan fritidshustomterna.

Skötselområdet består i övrigt av en myrmarksmosaik med öppen myr blandat med skogbevuxen myr och små holmar med tallskog.

Bevarandemål

Skogen är en talldominerad barrblandskog med inslag av lövträd. Intrycket på de torrare delarna av området är att skogen är ljus med stor övervikt av äldre tall i trädslagsblandningen. I de fuktiga och låglänta delarna tillåts gran och lövskog, alternativt tallsumpskog, dominera. Mängden död ved ökar på sikt.

Myrmarkens hydrologi är intakt och opåverkad.

Skötselåtgärder

Av naturvårdsskäl skulle bränning vara den bästa skötseln för skogarna på Ollesudden, men med tanke på närheten till tomtmark har Länsstyrelsen gjort bedömningen att detta inte är en lämplig skötselmetod med hänsyn till stugägarna. För att bevara skogens tallkaraktär föreslås istället att gran i viss utsträckning ringbarkas eller röjs.

I det fall att granen växer in till den grad att områdets talldominerade karaktär är på väg att försvinna, eller i de fall att enstaka gamla tallar hotas att konkurreras ut av yngre

gran ska granar ringbarkas eller tas ner för att gynna tallen i det område som är utmärkt på skötselkartan. De fällda eller röjda granarna ska lämnas liggande. Åtgärderna ska syfta till att bibehålla dagens talldominerade karaktär på Ollesudden och angränsande skogar snarare än att förändra den. Bedömning av åtgärdsbehov ska ske vart tionde år. För övriga delar av skötselområdet föreslås inga åtgärder.

Skötselområde 3: Friluftsliv och anläggningar

Beskrivning

I dagsläget saknas i princip stigar inom området, och det är inte särskilt välbesökt förutom av jägare och fiskare. Inga åtgärder för friluftslivet är planerade.

Bevarandemål

Information om reservatet och vilka föreskrifter som gäller där finns på informationstavlor i anslutning till området och via Länsstyrelsens hemsida.

Skötselåtgärder

Informationstavla sätts upp och hemsida iordningställs.

Jakt och fiske

Fisket inskränks inte i naturreservatet. Vissa detaljer i hur jakt får utföras regleras, exempelvis passens utformning.

Dokumentation och uppföljning

Förvaltaren ansvarar för att väl dokumentera alla nyskapande åtgärder och restaureringar. Förvaltaren ska även dokumentera underhållsåtgärder samt tillsyn av friluftsanläggningar.

Uppföljning av de bevarandemål som angetts i skötselplan ska göras som underlag för utvärdering av huruvida syftet med reservatet uppnås. Uppföljning genomförs av Länsstyrelsen och kommer att ge vägledning om ytterligare bevarandeåtgärder krävs för att upprätthålla gynnsamt bevarandetillstånd.

Uppföljning av alla restaureringsåtgärder ska göras på initiativ av förvaltaren, i samverkan med funktionen för områdesskydd vid Länsstyrelsen. Förvaltaren ansvarar även för att följa upp övriga genomförda skötselåtgärder.

Skötselplanen gäller tills vidare och revideras då uppföljningen indikerar att behov finns, eller om skötselplanen i övrigt är inaktuell.

Sammanfattning och prioritering av planerade skötselåtgärder

Prio	Åtgärd	Var	Frekvens
1	Uppmärkning av reservatsgräns	Se karta	Engångsåtgärd, underhåll vid behov
1	Uppsättning och underhåll av informationsskyltar	Se karta	Engångsåtgärd, underhåll vid behov
2	Webbplats		Engångsåtgärd, underhåll vid behov
1	Naturvårdsbränning	Skötselområde 1	Återkommande
2	Ringbarkning eller röjning av gran på Ollesudden	Skötselområde 2	Vid behov

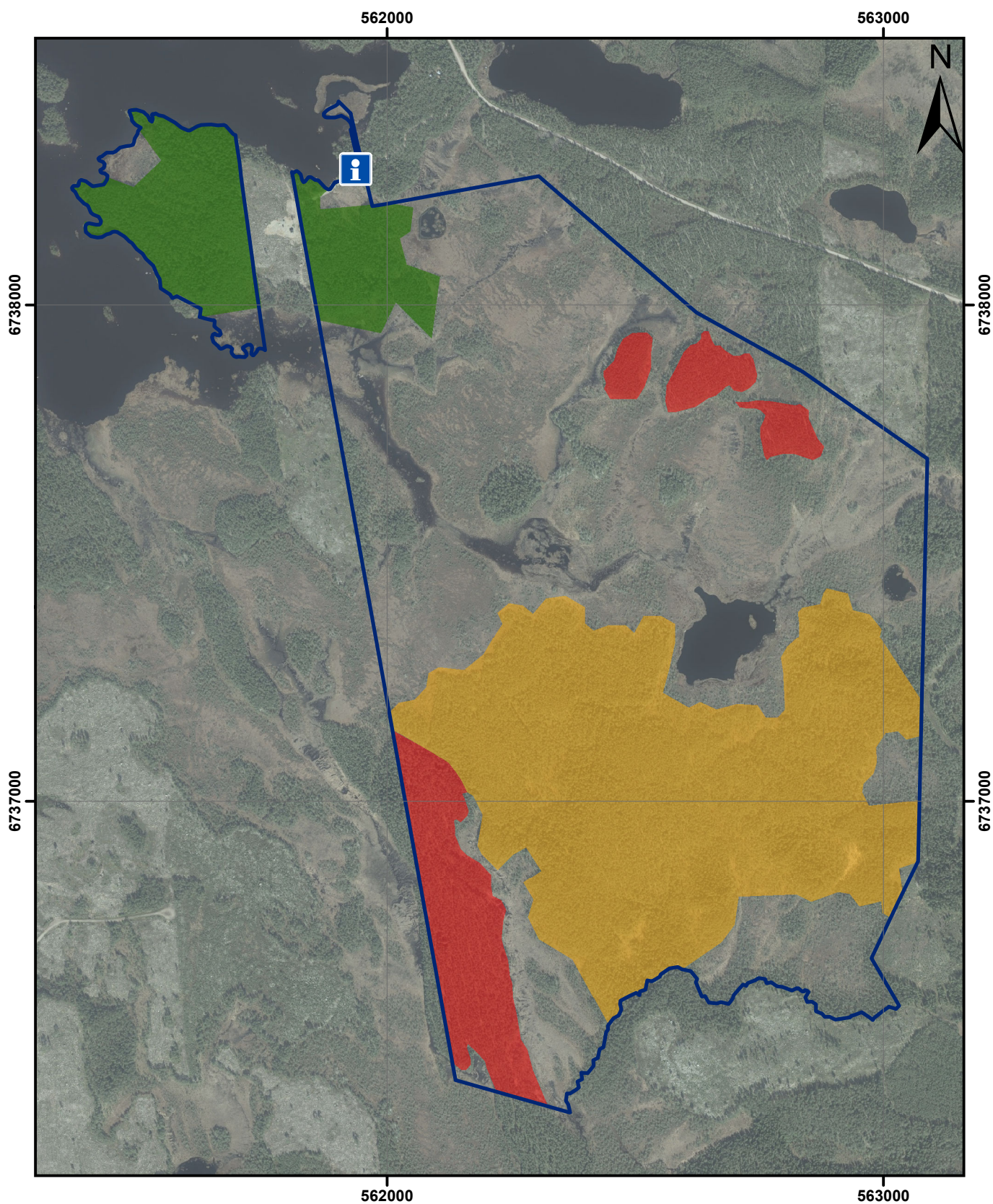
Bilagor

Bilaga 1: Skötselkarta

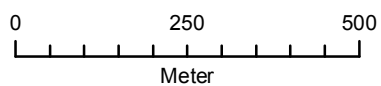
Bilaga 2: Naturtypskarta enligt Natura 2000

Skötselkarta för naturreservatet Erik-Hanstjärn

Skala 1:11 000

Informationstavla

Skötselområden

1a: Naturvårdsbränning, återkommande

1b: Naturvårdsbränning, restaurering

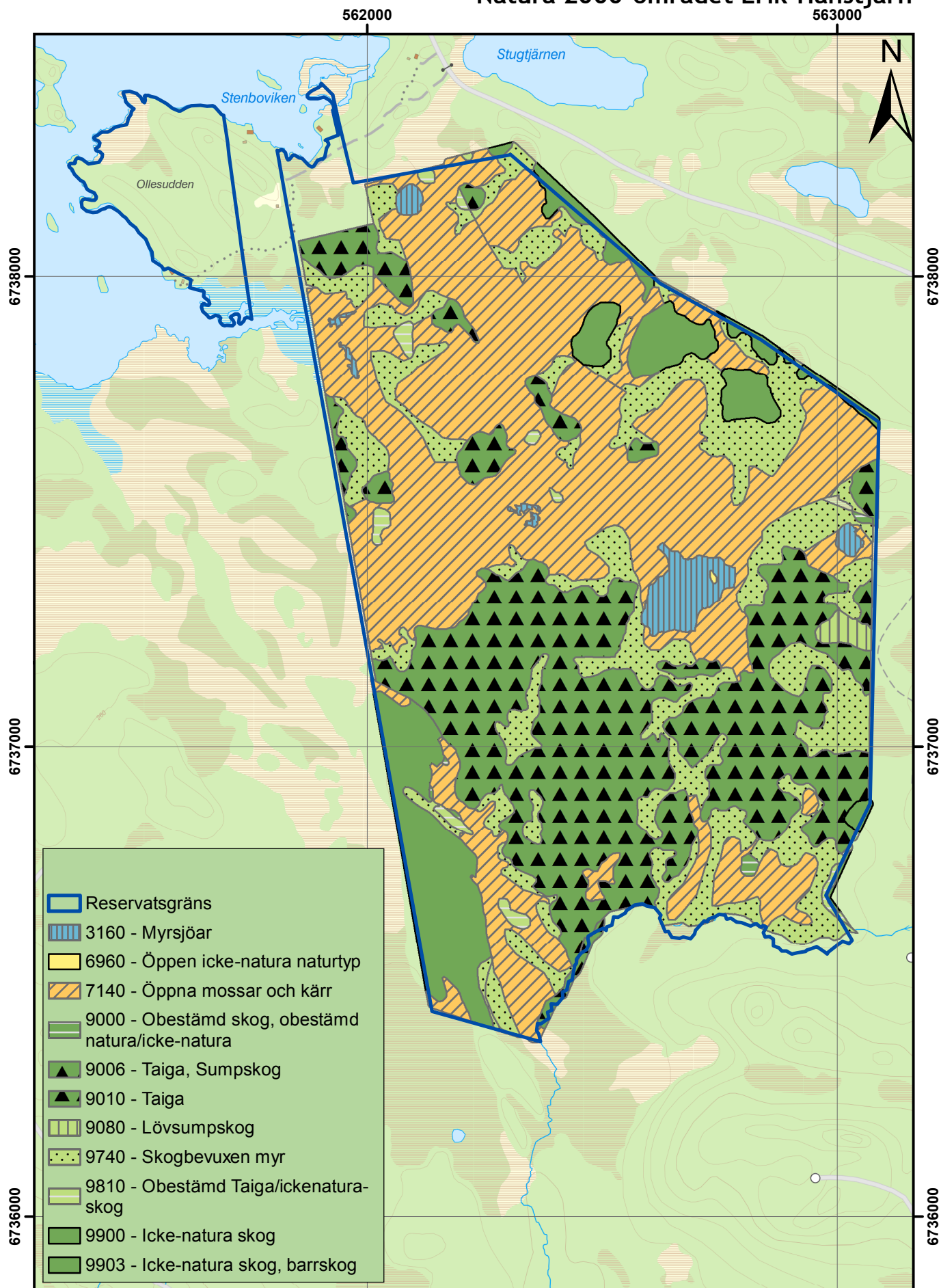
Skötselområde 2

Del av skötselområde 2 där gran kan röjas och ringbarkas

Naturtypskarta

Natura 2000-området Erik-Hanstjärn

Hur man överklagar hos Regeringen

Den som vill överklaga ska skriva till Regeringen. Överklagandet ska dock **skickas eller lämnas till Länsstyrelsen**. Postadressen är Länsstyrelsen, 791 84 FALUN. Besöksadressen är Åsgatan 38 i Falun.

Överklagandet måste ha kommit in till Länsstyrelsen **inom tre veckor från den dag klaganden fick del av beslutet**. Annars kan överklagandet inte prövas.

Överklagandet ska innehålla

- * vilket beslut som överklagas, till exempel genom att ange ärendets diarie-nummer (dnr),
- * varför klaganden anser att Länsstyrelsens beslut är felaktigt,
- * hur klaganden vill att beslutet ska ändras.

Klaganden ska även ange

- * namn, adress och telefonnummer.

Överklagandet ska vara undertecknat av klaganden. Om ombud anlitas kan i stället ombudet underteckna överklagandet. I så fall ska fullmakt för ombudet sändas med.

Handlingar eller annat som klaganden anser stöder överklagandet bör sändas med.

Överklagandet prövas av Regeringen. Om Länsstyrelsen inte ändrar sitt beslut som klaganden begär och överklagandet kommit in i rätt tid kommer det att sändas över till **Miljö- och energidepartementet**.

Ytterligare upplysningar kan lämnas av Länsstyrelsen, telefon 010-225 00 00.